

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA

FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ
Obor provoz a ekonomika



BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Téma: Environmentální legislativa ve vybraných oblastech firmy

Vypracoval: Markéta Skuhřavá

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Hájková Ivana

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou na téma Environmentální legislativa ve vybraných oblastech firmy zpracovala samostatně za použití uvedené literatury a po odborných konzultacích s Mgr. Hájkovou Ivanou.

V Praze dne...27.6.2007

.....
podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji tímto paní Mgr. Ivaně Hájkové za odborné vedení a rady při zpracování bakalářské práce.

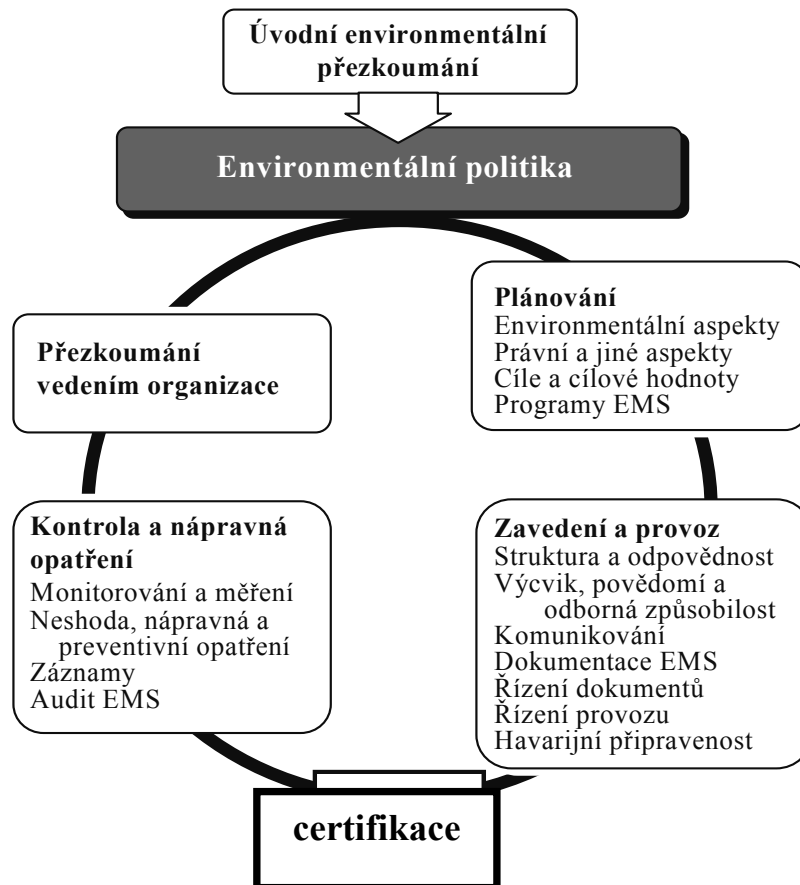
Environmentální legislativa ve vybraných oblastech firmy

Environmental legislative in particular areas of the
company

Souhrn

Environmentální systém managementu reprezentuje přístup k životnímu prostředí ve všech aspektech činnosti společnosti. Jeho prostřednictvím začleňuje společnost péči o životní prostředí do své podnikatelské strategie i běžného provozu.

Zavedení a udržování environmentálního systému managementu lze vyjádřit schématem:



Vymezení základních pojmů:

Environmentální Z anglického termínu environmental, používá se ve smyslu “týkající se životního prostředí”.

Environmentální aspekt Prvek činností, výrobků nebo služeb organizace, který může ovlivňovat životní prostředí.

<u>Environmentální cíl</u>	Celkový environmentální záměr, vycházející z environmentální politiky, který si organizace sama stanoví, a který je, pokud je to možné, kvantifikovaný.
<u>Environmentální cílová hodnota</u>	Podrobný požadavek na profil, který je pokud možno nebo její části, nebo její části, který vychází z environmentálních cílů a který musí být stanoven a splněn, aby těchto cílů bylo dosaženo.
<u>Environmentální dopad</u>	Jakákoli změna v životním prostředí, ať nepříznivá, či příznivá, která je zcela nebo částečně způsobena činností, výrobky či službami organizace.
<u>Environmentální politika</u>	Prohlášení organizace o jejích záměrech a zásadách, vztahujících se k jejímu celkovému environmentálnímu profilu, které poskytuje rámec pro činnost organizace a pro stanovení environmentálních cílů a cílových hodnot.
<u>Environmentální profil</u>	Měřitelné výsledky systému environmentálního managementu vztahované na řízení environmentálních aspektů samotnou organizací, založené na environmentální politice, cílech a cílových hodnotách.
<u>Prevence znečišťování</u>	Používání procesů, praktik, materiálů nebo výrobků, které zabraňují, snižují nebo regulují znečišťování, což může zahrnovat recyklaci, zpracování, změny procesů, řídicí mechanismy, účinné využívání zdrojů a náhradu surovin.
<u>Systém environmentálního managementu EMS</u>	Součást celkového systému managementu která zahrnuje organizační strukturu, plánovací činnosti, odpovědnosti, praktiky, postupy, procesy a zdroje k vyvíjení, zavádění, dosahování, přezkoumávání a udržování environmentální politiky.
<u>Zainteresovaná strana</u>	Jednotlivec nebo skupina, která se zajímá o environmentální profil organizace nebo je jím ovlivněna.
<u>Životní prostředí</u>	Prostředí, ve kterém organizace provozuje svou činnost a zahrnující ovzduší, vodu, půdu, přírodní zdroje, rostliny a živočichy, lidi a jejich vzájemné vztahy.
<u>Odpad</u>	Je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit. Ke zbavování se odpadu dochází vždy, kdy osoba předá movitou věc k využití nebo k odstranění ve smyslu zákona o odpadech bez ohledu na to, zda se jedná o bezúplatný nebo úplatný převod.
<u>Nebezpečný odpad</u>	Odpad zařazený vyhláškou MŽP č.381/2001 Sb. do „Seznamu odpadů“ a jakýkoliv jiný odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 k zákonu o odpadech.

<u>Komunální odpad</u>	Veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. Mezi komunální může právnická osoba zařadit odpad pouze v tom případě, jedná-li se o odpady komunální nebo o odpady charakteru komunálního odpadu, vznikající při nevýrobní činnosti (např. v kancelářích)
<u>Původce odpadu</u>	Právnická osoba, při jejíž činnosti vznikají odpady. Pro účely této směrnice je původcem odpadů konkrétní areál nebo zakázka
<u>Nakládání s odpady</u>	Jejich shromažďování, soustředování, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a odstraňování
<u>Shromažďování odpadů</u>	Krátkodobé soustředování odpadů do shromažďovacích prostředků v místě jejich vzniku před dalším nakládání s odpady.
<u>Chemické látky</u>	Prvky nebo jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad a nečistot
<u>Chemické přípravky</u>	Směsi nebo roztoky složené ze dvou nebo více chemických látek
<u>Nakládání s nebezpečnými látkami</u>	Je jejich výroba, dovoz, vývoz, prodej, používání, skladování, balení, označování a vnitropodniková doprava
<u>Bezpečnostní list</u>	Souhrn identifikačních údajů o výrobcu nebo dovozci, o nebezpečné látce nebo přípravku a údajů potřebných pro ochranu zdraví člověka nebo životního prostředí
<u>Závadná látka</u>	Látka, která nevykazuje žádnou z nebezpečných vlastností (dle zákona o chemických látkách a chemických přípravcích), ale svým složením může být závadná vodám

Vytvoření, zavedení a udržování EMS klade nároky na lidské, materiální a finanční zdroje, které jsou však kompenzovány výhodami plynoucími z vytvoření nového funkčního systému řízení.

Summary

Environmental management system represents environment access in all the aspects of society activities. The society integrates environment care to its business strategy as well as to current operation at the hand of the environment.

Basic idea determination

Environmental from English word environmental, it is used in the meaning of „relating to the environment“

Environmental aspect component of the company activities, products or services that could impact the environment

Environmental target total environmental object issued from environmental politics which is determined by the company itself and which is, if possible, quantified

Environmental value detailed profile request which is, if possible,..... or its part which issues from environmental targets and it has to be determined and fulfilled to reach these targets

Environmental impact totally or partly made by company operation, products or services

Environmental Politics company declaration of its objects and principles related to its total environmental profile which provides frame for company operation and for environmental targets and target values determination

Environmental profile measured results of environmental management system related to environmental aspects operation by the company itself, based on environmental politics, targets and target values

Pollution prevention operations, practices, materials or products usage which forbid, decrease or control pollution which can include recyclation, process, operation changes, managing mechanisms, effective sources usage and raw materials substitute

Environmental management system EMS part of total management system which includes organizational structure, planning activities, responsibilities, practices, techniques, operations and sources for developing, implementing, reaching, revision and maintenance of environmental politics

<u>Interested party</u>	individual or group which is interested in environmental company profile or is impressed by it
<u>Environment</u>	atmosphere in which the company operates including air, water, soil, natural resources, plants and animals, people and their relative relationships
<u>Scrap</u>	it is every movable thing which a person sheds or has an idea or an obligation to shed it. Scrap shedding comes always when a person gives the movable thing to usage or to damage by course of scrap law irrespective of being voluntary or debauchable conveyance
<u>Dangerous scrap</u>	Scrap registered by Ministry of Environment (number 381/2001 Collection of Laws) to Scrap List and whatever scrap showing one or more dangerous characters listed in enclosure number 2 of Scrap Law
<u>Communal scrap</u>	All scrap rising in municipality territory during natural persons activities with the exception of scrap rising in body corporates or natural persons competent to business. The body corporate can include scrap in communal only in case it is communal scrap or it has communal scrap status rising in non-productive operation (for example: in the office)
<u>Agent</u>	body corporate at its operation scrap rises. For the purpose of this directive the agent is concrete area or order
<u>Scrap disposal</u>	Its gathering, concentration, collecting, buyout, sorting, transport and transfer, stocking, modification, exploitation and removing
<u>Scrap compilation</u>	Short term scrap concentration to compilative resources in the place of its origin before other scrap disposal
<u>Chemical materials</u>	elements or their allied substances in natural state or got by technology including eventual ingredients and contaminations
<u>Chemical preparations</u>	mixtures or liquids compacted of two or more chemical materials
<u>Dangerous materials disposal</u>	it is their production, export, import, sale, usage, stocking, packing, denotation and inhouse transport
<u>Safety list</u>	summary of identification datas about producer or importer, about dangerous material or preparation and datas needed for human health protection or environment protection

Unhealthy material Material which doesn't have any of dangerous characters (according to law of chemical materials and chemical preparations) but could be water exceptional by its constitution

EMS creation, implementation and conservation ask claims for human, material and financial sources which are all neutralize by advantages coming from new functional management system creating.

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Cíl práce a metodika.....	10
3. Přehled platně právní úpravy.....	11
4. Vybrané oblasti v praxi konkrétního subjektu ČR.....	12
5. Poznatky a vyhodnocení.....	24
6. Závěr.....	26
7. Seznam literatury.....	27
8. Přílohy.....	28

1. Úvod

Péče o životní prostředí patří k aktuálním celosvětovým problémům. Společenský rozvoj měl na životní prostředí zpravidla negativní dopad. Expanzivní hospodářský vývoj v uplynulém půlstoletí bezpochyby vedl k značnému rozvoji lidské společnosti, na druhé straně však i ke značným ekologickým škodám.

V dnešní době, kdy např. zemědělství spotřebuje více energie, než obsahují potraviny jím vyprodukované a přírodní zdroje jsou oceňovány pouze náklady na získání, nejsou doceňovány dopady na životní prostředí, je na místě nespokojenost se současným stavem a snaha o zlepšení. Jsme závislí na přírodních zdrojích a chránit životní prostředí nejen pro nás a budoucí generace je naše povinnost.

Konečně se i v České republice se začal klást u výběru firem důraz nejen na kvalitu, ale i na její vztah k životnímu prostředí. Je jen otázkou času, kdy se u nás, stejně jako např. v sousedním Německu přestanou firmy tolik prezentovat certifikátem jakosti (ISO 9001), protože jakost bude považována za samozřejmost, ale budou upřednostňovat certifikát systému environmentálního managementu (ISO 14001). Zohledňování kvality životního prostředí se stává nástrojem, podporujícím konkurenceschopnost výrobců.

Je potěšující, že už skončila doba, kdy se nekontrolovatelně a bez zodpovědnosti likvidoval nebezpečný odpad a prakticky neexistovala snaha o třídění odpadu a hledání úsporných řešení. Pozůstatky z této doby nás ještě hodnou chvíli budou trápit a proto je úlevou, že již dnes dle platné legislativy firmy musí dbát o nakládání s odpady, o prevenci havárií, správné uskladnění chemických látek a přípravků a ochrana životního prostředí se nestává jen pojmem.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je sledování vybraných oblastí EMS při uvedení do praxe ve společnosti ELTODO CITELUM, s.r.o. jak zavést fungující systém managementu, který bude odpovídat legislativním požadavkům, tak systém, který nebude přítěží při fungování firmy ale jejím přínosem. V kapitole č. 4. bude podrobně popsána každá vybraná oblast a věnována pozornost jejímu praktickému zavedení.

2.2 Metodika

Pro zpracování této práce jsem nejprve shromáždila všechny potřebné dokumenty z dostupných podkladů společnosti, záznamy z úvodních přezkoumání, zápisy z porad a sledovala tak postup zavádění systému. Systém se zaváděl půl roku. Vybrala jsem si ke sledování dvě významné oblasti a těm se věnovala podrobněji. Tyto dvě oblasti jsou ve firmě nejdůležitější, ostatní, jako ochrana vod a ovzduší není tak významná, protože společnost sídlí v pronajatých prostorách a o vozy se jí stará dle mandátní společnosti mateřská firma.

Poté jsem vypracovala přehled platně právní úpravy, která se opírá především o Zákon o odpadech. Z tohoto vyplývající pravidla pro nakládání s odpady a chemickými látkami a přípravy, povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů, pravidla pro nákup, skladování, zpětný odběr apod.

Na závěr jsem souhrnně okomentovala problematiku životního prostředí zavádění EMS ve firmách.

3. Přehled platně právní úpravy

Odpadové hospodářství, Nakládání s chemickými látkami

Nejdůležitější zákonem je [Zákon o odpadech č. 185/2001 Sb.](#), který upravuje povinnosti průvodce odpadu, např. zařazování odpadu podle kategorie odpadů, zpětný odběr, balení a označování nebezpečného odpadu a jiné. V přílohách najdeme skupiny odpadů, seznam nebezpečných vlastností odpadů atd.

K tomuto zákonu se vztahují prováděcí vyhlášky o odpadech (zmíněně jsou pouze vyhlášky, které se vztahují k vybraným oblastem v této práci):

[č. 237/2002 Sb.](#) – Vyhláška Ministerstva životního prostředí o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků

[č. 294/2005 Sb.](#) – Vyhláška o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

[č. 376/2001 Sb.](#) – Vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zdravotnictví o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů

[č. 383/2001 Sb.](#) – Vyhláška Ministerstva životního prostředí o podrobnostech nakládání s odpady

Dalším důležitým zákonem je [Zákon o chemických látkách a přípravcích . 356/2003 Sb.](#)

4. Vybrané oblasti v praxi kontrolního subjektu ČR

4.1. Odpadové hospodářství

Vybraná společnost ELTODO-CITELUM, s.r.o. je původcem odpadů ze své činnosti, kterou je správa a provoz veřejného osvětlení. Při zavádění systému proběhl kontrolní audit, při kterém se zjistil stav na jednotlivých okrscích a divizích. Byla podrobně zmapována místa na ukládání odpadu, zásoby a uskladnění chemických látek, druhy odpadu, které z činnosti společnosti vznikají, včetně nebezpečných.

Bylo zjištěno dle očekávání, že třídění odpadů není na zákonem požadované úrovni. Sběrné prostředky nejsou označeny kódem odpadu, názvem a jménem osoby odpovědné za provoz sběrné nádoby. U nádob na shromažďování nebezpečných odpadů chybí kromě označení ještě symbol nebezpečnosti odpadu a identifikační list nebezpečného odpadu.

S nebezpečnými odpady není nakládáno na základě souhlasu věcně příslušného orgánu státní správy) a jejich shromažďování, odstranění a evidence není v souladu s požadavky zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Administrativní činnost:

ostatní odpady

Na základě tohoto podrobného rozboru byla zpracována pravidla pro nakládání s odpady pro celou společnost. Odpad byl rozčleněn do kategorií:

20 01 01	Papír a lepenka
20 01 02	sklo
20 01 39	Plast (PET lahve apod.)
20 03 99	Směsný odpad

Zakázky a dílny:

ostatní odpady

16 02 14	Vyřazená zařízení neuvedená pod čísly 16 02 09 až 16 02 13 (svorky,tlumivky,zapínák, jistitče, stykače,zapalovače)
16 02 16	Kondenzátory ze svítidel
16 06 01	Olověné akumulátory
17 01 01	Beton
17 01 03	Keramika (porcelánové pojostky)
17 02 02	Sklo (kryt svítidla)

17 02 03	Plasty (poyuretanová patice, polykarbonátový kryt světla)
17 04 02	Hliník (hliníková patice)
17 04 05	Železo a ocel (železný stožár a litina, železná a litinová patice, ocelové lano)
17 04 11	Kabely neuvedené pod 17 04 10 (kabely)
17 04 01	Měď

nebezpečné odpady

14 06 03*	Rozpouštědla a směsi rozpouštědel např. z mycích
14 06 05*	Kaly nebo pevné odpady obsahující ostatní rozpouštědla (odpad z mycího stolu Písnice)
15 01 10*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné
15 02 02*	Absorpční činidla, filtrační materiály, čisticí tkaniny a ochranné oděvy znečištěné nebezpečnými látkami
20 01 21*	Zářivky a odpady obsahující rtuť (rozbité zářivky)

Na nakládání s nebezpečnými odpady byly podány žádosti na příslušné magistráty (dle sídla divize) a byly objednány nádoby na odpad s popisnými štítky a identifikačními listy odpadu. Společnosti odvázející odpady byly vyzvány k předložení platného rozhodnutí orgánu státní správy v odpadovém hospodářství o souhlasu ke sběru, výkupu, využití a odstranění odpadů dle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb.

K evidenci odpadů byl zakoupen program EVI komplet od společnosti INISOFT a proběhlo proškolení pracovníků.

4.2. Pravidla pro nakládání s odpady:

Shromažďování odpadů


Jednotlivé druhy odpadů musí být ukládány odděleně do k tomu určených shromažďovacích prostředků, které musí splňovat zejména tyto základní požadavky :

- vzájemné odlišení shromažďovacích prostředků pro různé druhy odpadů (tvarově, barevně, popisem) a od prostředků nepoužívaných pro odpady
- chránění před nežádoucím znečištěním odpadu, smícháním s jinými druhy odpadů nebo před únikem ohrožujícím zdraví lidí nebo životní prostředí,
- označení shromažďovacího prostředku pro ostatní odpad : je uveden název odpadu, příp. katalogové číslo a jméno osoby odpovědné za obsluhu a údržbu

shromažďovacího prostředku

- označení shromažďovacího prostředku pro nebezpečný odpad: je uveden nápis „NEBEZPEČNÝ ODPAD“, katalogové číslo a název odpadu, symbol nebezpečnosti odpadu pro nebezpečné vlastnosti H1 - výbušnost, H2-oxidační schopnost, H3- hořlavost, H6-toxicita, H8- žíravost a H14 - ekotoxicita

Označení nádoby s odpadem:

NEBEZPEČNÝ ODPAD		
13 02 05*		
Nechlorované minerální motorové, převodové a mazací oleje		
F	N	Xi
		
vysoce hořlavý	nebezpečný pro životní prostředí	dráždivý
Za sběrnou nádobu odpovídá.....		

V blízkosti shromažďovacího prostředku nebezpečného odpadu (nebo přímo na něm), je umístěn identifikační list shromažďovaného odpadu (ILNO). Náležitosti ILNO stanovuje příloha č.3 vyhlášky MŽP č.383/2001 a lze jej vytisknout na software EVI 8., na kterém je vedena evidence odpadů .

Sklady odpadů

V okrscích a divizích společnosti jsou provozována sběrná místa odpadů.

Pokud by nastala situace, že by byly provozovány sklady odpadů je nutno je provozovat v souladu s kolaudačním rozhodnutím, provozním řádem.

Spalování odpadů

SPALOVÁNÍ ODPADŮ NA ZAKÁZKÁCH A V AREÁLECH DIVIZÍ A OKRSKŮ JE ZAKÁZÁNO !!!

Spalovat odpady lze jen v souladu s platným zákonem o ochraně ovzduší, tj. v zařízeních určených a schválených ke spalování odpadů.

Odstraňování odpadů

Odstranění odpadů tj. předání ke sběru, výkupu, využití nebo odstranění smluvní oprávněné firmě je v areálech divizí a okrsků zajištěno na základě smluvních vztahů. Hlavní zásady při předání odpadů k odstranění:

- Odpad smí být předán pouze oprávněné osobě, tj. firmě, která má od příslušného krajského úřadu udělen "Souhlas k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů" určeného druhu odpadu dle § 14 zákona č. 185/2001 Sb.

Aby byla splněna tato zákonná povinnost je nutno od každé smluvní firmy v oblasti odpadového hospodářství vždy při podpisu smlouvy o dílo nebo při objednávce služby získat kopii jejího platného rozhodnutí, kterým jí místně a věcně příslušný orgán státní správy v odpadovém hospodářství uděluje souhlas k provozování zařízení ke sběru, výkupu, odstranění nebo využití odpadů.

Přehled smluvních firem, které jsou oprávněny ke sběru, výkupu, využití a odstranění odpadů, jejichž původcem je společnost, je evidován a kopie smluv a jejich oprávnění je uložena u vedoucího divize nebo okrsku, originál pak na právním úseku.

- Dopravce, který není zároveň osobou oprávněnou k převzetí odpadu do svého vlastnictví musí mít doklad o předání odpadu oprávněné osobě.
- Při předávání nebezpečných odpadů k odstranění vystaví smluvní oprávněná firma (příjemce odpadu) Evidenční list přepravovaného nebezpečného odpadu, který má 7 listů. Po jejich potvrzení odpovědným pracovníkem v položkách 1 až 6, 8 až 12 a 15, dopravcem v položkách 6 a 13 a příjemcem odpadu v položkách 2,4 a 14 si odpovědný zaměstnanec ponechá listy 1 a 5 pro evidenci provozovny a stranu 2 odešle do 10 dnů na adresu místně příslušného úřadu obce s rozšířenou působností.

Pro další budoucí zakázky je nutno vyhledat kontakt na obec s rozšířenou působností např. na internetové adrese www.statnispava.cz

Evidence odpadů

Dle §21 vyhl. MŽP č.383/2001 je společnost povinna vést průběžnou evidenci o nakládání s odpady, a to za každý druh odpadu a za každou divizi a okrsek samostatně. Průběžná evidence je vedena na software EVI Komplet, která je přístupná na každé organizační jednotce na síti společnosti.

Evidenci vede na divizi nebo okrsku pracovník pověřený vedoucím organizační jednotky na základě podkladů, kterými jsou vážní listky, předávací protokoly, faktury, evidenční listy přepravovaných nebezpečných odpadů, a to vždy při odvozu odpadu, v případě komunálního odpadu 1x měsíčně.

Evidenci nakládání s odpady a doklady o nakládání s odpady je nutno archivovat po dobu 5 let.

Ohlašovací povinnost

Pokud je v areálu divize nebo okrsku produkováno za rok více než 50 kg nebezpečných odpadů nebo více jak 50 t ostatních odpadů stanoví zákon o odpadech povinnost zaslat obci s rozšířenou působností roční Hlášení o produkci a nakládání odpady vždy do 15.2. každého kalendářního roku, které se vytiskne ze software EVI komplet.

Zpětný odběr některých výrobků

Povinnost zajistit zpětný odběr vybraných použitých výrobků upravuje §38 zákona o odpadech. Zpětně odebraný výrobek se ve smyslu tohoto paragrafu stává odpadem až ve chvíli předání osobě oprávněné k jeho využití nebo odstranění.

Povinnost zpětného odběru se vztahuje na :

- a) minerální oleje
- b) elektrické akumulátory
- c) galvanické články a baterie
- d) výbojky a zářivky**
- e) pneumatiky
- f) chladničky
- g) tiskařské tonery**
- h) **elektrozařízení** pocházející z domácností (použité elektrozařízení pocházející z domácností nebo svým charakterem a množstvím jemu podobný elektroodpad od právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání)

Povinnost zajistit zpětný odběr použitých výrobků má osoba, která výše uvedené výrobky vyrábí nebo uvádí na trh v České republice (tzv. povinná osoba). Povinná osoba musí prostřednictvím osoby, která výrobky prodává (tzv. "poslední prodejce") zajistit, aby byl spotřebitel informován o způsobu provedení zpětného odběru těchto použitých výrobků.

Poslední prodejce je povinen při prodeji výrobků, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru, informovat spotřebitele o způsobu zajištění zpětného odběru. V případě, že tak neučiní, je povinen tyto použité výrobky odebírat přímo v provozovně, a to bez nároku na úplatu od spotřebitele, po celou provozní dobu a bez vázání odebrání použitých výrobků určených ke zpětnému odběru na nákup zboží.

Zpětný odběr použitých výrobků musí být proveden bez nároku na úplatu. Místa zpětného odběru musí být pro spotřebitele stejně dostupná jako místa prodeje výrobků, na které se povinnost zpětného odběru vztahuje.

Vzhledem k této skutečnosti jsou při zakázkách upřednostňovány možnosti využití zpětného odběru. Zpětný odběr se už nevykazuje v evidenci odpadů.

4.3. Nakládání s chemickými látkami a přípravky (ChLaP)

Při vstupním přezkoumání bylo zjištěno, že s nebezpečné chemické látky a přípravky jsou zde skladovány v provozním množství. Společnost je pouze uživatelem těchto látek a přípravků. Nebyly k dispozici bezpečnostní listy nakupovaných chemických látek a přípravků a nebyl zpracován úplný přehled druhů a vlastností používaných chemických látek a přípravků, včetně rizikových R- vět, tak, aby mohly být stanoveny povinnosti společnosti vyplývající z platné legislativy.

Některé chemické přípravky byly skladovány v obalech od potravin, což zákon 356/2003 Sb. , o chemických látkách a přípravcích nepřipouští.

Společnost nechala vyrobit plechové záchytné vany, do kterých byly umístěny všechny přípravky, kanystry byly označeny dle předpisů . Dále byl vyhotoven za každou divizi a okrsek přehled chemických látek a přípravků a od výrobců a na internetu zajištěny všechny bezpečnostní listy.

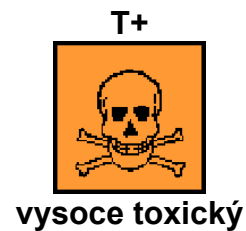
Pro nakládání s automobilovým benzínem bezolovnatým platí zvláštní pravidla, která musí být schválena krajskou hygienickou stanicí a vyvěšena na viditelném místě. Musí s ní být prokazatelně seznámeni všichni zaměstnanci. V těchto pravidlech je označena nebezpečnost této látky, pravidla pro manipulaci a skladování, první pomoc včetně důležitých telefonních čísel.

Klasifikace chemických látek

Nebezpečné chemické látky jsou látky, které mají jednu nebo více dále uvedených nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako :

- a) Látky výbušné - jsou látky, které mohou exotermně reagovat i bez přístupu kyslíku za rychlého vývinu plynu nebo u nichž dochází při definovaných zkušebních podmínkách k detonaci a prudkému shoření nebo které při zahřátí vybuchují, jsou-li umístěny v částečně uzavřené nádobě.
- b) Látky oxidující - jsou látky, které při styku s jinými látkami, zejména hořlavými, vyvolávají vysoce exotermní reakci.
- c) Látky extrémně hořlavé - jsou látky, které v kapalném stavu mají bod vzplanutí nižší než 0°C a bod varu nižší než 35°C nebo které v plynném stavu jsou vznětlivé při styku se vzduchem za normální teploty (pokojové) a normálního (atmosférického) tlaku.
- d) Látky vysoce hořlavé - jsou látky, které se mohou samovolně zahřívat a poté vznítit při styku se vzduchem za normální teploty a normálního tlaku a bez přívodu energie, nebo se mohou v pevném stavu snadno vznítit po krátkém styku se zápalným zdrojem a po odstranění zápalného zdroje dále hoří nebo doutnají, nebo mají v kapalném stavu bod vzplanutí nižší než 21°C a nejsou extrémně hořlavé, nebo při styku s vodou nebo vlhkým vzduchem uvolňují vysoce hořlavé plyny nejméně 1 litr / kg /hod.
- e) Látky hořlavé - jsou látky, které mají bod vzplanutí v rozmezí od 21°C do 55°C.
- f) Látky vysoce toxické - jsou látky, které po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží mohou i ve velmi malém množství způsobit akutní nebo chronické poškození zdraví nebo smrt.
- g) Látky toxické - jsou látky, které po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží mohou i v malém množství způsobit akutní nebo chronické poškození zdraví nebo smrt.
- h) Látky zdraví škodlivé - jsou látky, které po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží mohou způsobit akutní nebo chronické poškození zdraví nebo smrt.
- i) Látky žíravé - jsou látky, které při styku s živou tkání mohou způsobit její zničení.
- j) Látky dráždivé - jsou látky, které nemají vlastnosti žíraviny, ale při přímém a dlouhodobém nebo opakovaném styku s kůží nebo sliznicí mohou vyvolat zánět.
- k) Látky senzibilující - jsou látky, které po vdechnutí nebo proniknutí kůží mohou vyvolat přecitlivělost tak, že po další expozici vznikají charakteristické příznaky.
- l) Látky karcinogenní - jsou látky, které mohou po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží vyvolat nebo zvýšit četnost výskytu rakoviny.
- m) Látky mutagenní - jsou látky, které po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží mohou vyvolat nebo zvýšit četnost genetického poškození.
- n) Látky toxické pro reprodukci - jsou látky, které po vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží mohou vyvolat nebo zvýšit četnost výskytu nedědičných poškození potomků, poškození reprodukčních funkcí nebo schopnosti reprodukce muže nebo ženy.
- o) Látky nebezpečné pro životní prostředí - jsou látky, které po proniknutí do životního prostředí představují nebo mohou představovat okamžité nebo opožděné nebezpečí.

přehled symbolů nebezpečnosti CHLaP



- **hořlavý**
(tato nebezpečná vlastnost nemá symbol a je vyjádřena pouze R-větou : R10 hořlavý)



- senzibilující
- karcinogenní
- mutagenní
- toxické pro reprodukci



Látky karcinogenní, mutagenní a toxické pro reprodukci jsou označeny buď symbolem T, pokud jsou karcinogeny, mutageny a látkami toxickými pro reprodukci kategorie 1 a 2 anebo symbolem Xn, pokud jsou karcinogeny, mutageny a látkami toxickými pro reprodukci

4.4. Pravidla pro nakládání s ChLaP

Používání

Pro všechny nakupované a používané CHLaP jsou vedoucí divizí a okrsků povinni získat od výrobce, dovozce nebo distributora bezpečnostní list a vést přehled používaných přípravků, jejich klasifikace vč. R- vět a vyhodnotit, zda:

jsou tyto CHLaP klasifikované jako T+ - vysoce toxické, T-toxické nebo C- žíravé nebo označené R- větami R 45, R46, 49 a 60 a 61.(viz bod 3 a 15 bezpečnostního listu CHLaP).

Skladování

Nebezpečné CHLaP klasifikované jako T+ -vysoce toxický musí být skladovány prostorách, které jsou uzamykatelné, zabezpečené proti vloupání a vstupu nepovolaných osob a je nutno vést evidenci pro každou nebezpečnou chemickou látku a chemický přípravek odděleně. Evidenční záznamy musí obsahovat údaje o přijatém a vydaném množství, stavu zásob a jméno osoby (název nebo firmu), které byly chemická látka nebo chemický přípravek vydány. Evidenční záznamy je nutno uchovávat nejméně po dobu 5 let po dosažení nulového stavu zásob.

Zneškodňování (upraveno zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech)

Se znehodnocenými nebezpečnými chemickými látkami a přípravky nebo s jejich obaly je nakládáno jako s nebezpečnými odpady, pro které je ve areálech a v případě potřeby i na zakázkách vymezeno sběrné místo a sběrné nádoby pro jejich dočasné shromažďování, označené katalogovým číslem odpadu, názvem a identifikačním listem nebezpečného odpadu. Tyto odpady jsou potom odstraněny prostřednictvím oprávněné osoby. Doporučené katalogové číslo odpadu je uvedeno v bodě 13. bezpečnostního listu.

Vnitropodniková přeprava

Při vnitropodnikové přepravě a manipulaci s NCHLaP je nutno používat mechanizační prostředky a technologická zařízení, která vyhovují technickým a technologickým požadavkům pro daný účel a druh látky a postupovat tak, aby nedošlo k ohrožení zdraví lidí ani povrchových a podzemních vod a kanalizace. V případě poškození skladovacích nádob a ohrožení povrchových a podzemních vod nebo kanalizace je nutno provést opatření, jejichž účelem je zamezit dalšímu šíření uniklých NCHLaP do okolního prostředí .
Odpovědnost při skladování je dána Provozním řádem skladu.

Vnitrostátní doprava

Při přepravě nebezpečných chemických látek na zakázky (chemické látky a přípravky např. **nátěrové hmoty**) je vždy přepravováno kusové podlimitní množství (pod 1000 kg). Pokud by bylo nutno přepravovat větší množství, je nutno zajistit bezpečnostního poradce, který posoudí nutnost používat motorová vozidla vyhovující předpisům pro přepravu nebezpečných věcí dle ADR (technické požadavky, označení vozidla, vybavení hasícími a havarijními prostředky) a zpracuje provozní postupy a pokyny přepravy nebezpečných věcí dle ADR..

Povinnosti zaměstnanců ELTODO-CITELUM, s.r.o.

Při nakládání s CHLaP je každý zaměstnanec povinen :

- chránit své zdraví i ostatních zaměstnanců
- chránit životní prostředí
- řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, větami označujícími specifickou rizikovost (R- věty) a pokyny pro bezpečné nakládání (S- věty). Tyto informace jsou uvedeny na obalech CHLaP a v bezpečnostních listech CHLaP.
- neprodávat, nedarovat ani jiným způsobem neposkytovat nebezpečné chemické látky a chemické přípravky klasifikované jako vysoce toxické jiným fyzickým nebo právnickým osobám, nejsou-li tyto osoby oprávněny k nakládání s těmito chemickými látkami a chemickými přípravky
- neprodávat ani nedarovat nebezpečné chemické látky a chemické přípravky klasifikované jako toxické nebo žíravé osobám mladším 18 let, osobám zcela nebo zčásti zbaveným způsobilosti k právním úkonům.
- používat přidělené osobní ochranné pracovní pomůcky

Povinnosti vedení společnosti:

- zajistit a stanovit osobu odpovědnou za nakládání s CHLaP, která zajistí odborný dohled nad nakládáním s CHLaP a povede přehled nakupovaných a používaných CHLaP, v němž je z BL uveden obchodní název přípravku, symbol nebezpečnosti látky nebo přípravku a R – věty, aktualizovaný 1x ročně . Přehledy za celou společnost archivuje manažer EMS a na každém okrsku a divizi je u jeho vedoucího k dispozici odpovídající přehled.
- pro nakládání s látkami a přípravky klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické, žíravé nebo karcinogenní označené R-větou 45 nebo 49, mutagenní označené R-větou 46 a toxické pro reprodukci označené R-větou 60 nebo 61 zajistit odborně způsobilou osobu, která prokazatelně seznámí všechny dotčené zaměstnance s nebezpečnými vlastnostmi chemických látek a chemických přípravků, se kterými nakládají, zásadami ochrany zdraví a životního prostředí , před jejich škodlivými účinky a zásadami první předlékařské pomoci.
- v případě, že v areálu divize, okrsku nebo na zakázce budou používány CHLaP klasifikované jako vysoce toxické, toxické, žíravé nebo karcinogenní označené R-větou 45 nebo 49, mutagenní označené R-větou 46 a toxické pro reprodukci označené R-větou 60 nebo 61, vydat pro pracoviště, písemná pravidla o bezpečnosti, ochraně zdraví a ochraně životního prostředí při práci s těmito chemickými látkami a chemickými přípravky. Pravidla musí být volně dostupná zaměstnancům na pracovišti a musí obsahovat zejména informace o nebezpečných vlastnostech chemických látek a chemických přípravků, se kterými zaměstnanci nakládají, pokyny pro bezpečnost, ochranu zdraví a ochranu životního prostředí, pokyny pro první předlékařskou pomoc a postup při nehodě. Text pravidel je společnost povinna projednat s orgánem ochrany veřejného zdraví příslušným podle místa činnosti a prokazatelně s nimi seznámit všechny dotčené zaměstnance zajistit, aby fyzické osoby starší 15 let a mladší 18 let nakládali s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky klasifikovanými jako vysoce toxické, toxické nebo žíravé jen v rámci přípravy na povolání pod přímým dohledem osoby s odbornou způsobilostí. Za tuto činnost odpovídají všichni vedoucí pracovníci v jejichž útvaru tyto osoby pracují.
- zajistit, aby jednotlivé činnosti v rámci nakládání s vysoce toxickou látkou nebo přípravkem vykonávala dle zákona č. 356/2003 Sb., buď odborně způsobilá osoba nebo fyzická osoba , kterou odborně způsobilá osoba prokazatelně zaškolila. Školení musí být provedeno nejméně 1x ročně a vždy při nástupu nového zaměstnance. O zaškolení a následném proškolení musí být pořízen písemný záznam, který je společnost povinna uchovávat po dobu 3 let.

Povinnosti při nakupování CHLaP

- při nakupování CHLaP je pracovník pověřený touto činností povinen při první dodávce získat od výrobce, dovozce nebo distributora bezpečnostní list , který je zpracován ve smyslu vyhlášky MPO č. 231/2004 Sb., kterou se stanoví podrobný obsah bezpečnostního listu k nebezpečné chemické látce a chemickému přípravku.
- bezpečnostní listy CHLaP předá odpovědný pracovník za nákup vedoucímu divize nebo okrsku , který z bezpečnostního listu zjistí, je –li látka nebo přípravek klasifikovány jako nebezpečné, zda jim jsou přiřazeny jeden nebo více výstražných symbolů nebezpečnosti, standardní věty vyjadřující specifickou rizikovost látky nebo přípravku (R- věty) a pokyny pro bezpečné nakládání s danou látkou nebo přípravkem (S- věty) a zpracuje nebo aktualizuje přehled druhů nakupovaných CHLaP, jejich nebezpečných vlastností a R vět.
- aktualizovaný přehled předá vždy při změně pověřenému pracovníkovi, který v případě, pokud se jedná o látku nebo přípravek klasifikovanou jako T+, T, C a karcinogenní označené větou R45 nebo 49, mutagenní označené R-větou 46 a toxické pro reprodukci označené R-větou 60 nebo 61 zajistí prokazatelné proškolení pracovníků, kteří s touto látkou nakládají. Pro tyto přípravky zajistí zpracování nebo aktualizaci písemných pravidel pro bezpečné nakládání s nimi a projedná je s místně a věcně příslušným orgánem ochrany zdraví.
- při nakupování CHLaP jsou všichni pracovníci pověřeni touto činností povinnost upřednostnit ekologicky šetrné CHLaP.

5. Poznatky a vyhodnocení

Provedením úvodního environmentálního přezkoumání byl zahájen proces zavedení EMS ve společnosti. V plnění zákonných požadavků byly zjištěny nedostatky, které by v případě kontroly ze strany orgánů státní správy mohly být sankcionovány ve výši stovek tisíc korun. Byla doporučena opatření k jejich odstranění a pověřené osoby – manažer EMS (M-EMS) a představitel vedení EMS (PV – EMS) začali postupovat podle jednotlivých doporučení a odstraňovat nedostatky. Jednalo se především o:

- objednání nádob na tříděný odpad a příslušných popisek
- zajištění příslušných povolení pro nakládání s nebezpečnými odpady a rozeslání povinných oznámení
- zajištění bezpečnostních listů k používaným chemickým látkám a přípravkům a sestavení přehledu CHLaP. Zajištění skladování těchto látek podle příslušných norem.
- vybavení míst s možností úniku závadných látek vhodnými havarijními prostředky
- zpracování přehledu mobilních zdrojů znečištění, doložení dokladů o měření emisí motorových vozidel dle zák. č.56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, u náradí a strojů prohlášení o shodě dle zákona č. 22/1997 Sb.
- Zpracování přehledu možných produkovaných odpadů, jejich kategorizaci dle vyhl. MŽP č. 381/2001 Sb.
- Označení všech skladovacích nádob se závadnými látkami a jejich umístění do záchytné vany
- Specifikování druhů možných vznikajících odpadů a zajištění jejich tříděné shromažďování do nádob a míst označených v souladu s § 13 zákona č. 185/2001 Sb., tj. názvem odpadu, u nebezpečných odpadů i nápisem NEBEZPEČNÝ ODPAD, kódem a názvem odpadu a jménem osoby odpovědné za provoz sběrového prostředku, identifikačním listem nebezpečného odpadu a grafickým symbolem nebezpečnosti odpadu.

Školení zaměstnanců probíhá dle předem schváleného harmonogramu, stejně jako pravidelné interní audity a kontroly. Na pravidelných kontrolách se zjišťuje především:

- dodržování pravidel systému EMS, zda je odpad správně tříděn do správně označených nádob
- zda je odpad správně evidován dle kategorií a evidence odpadu odesílána dle zákonných požadavků na příslušné městské části.
- zda jsou CHLaP skladovány dle legislativních požadavků a všechny mají bezpečnostní listy
- jestli pracovníci na dílnách nepoužívají nádoby od potravin na skladování nebezpečných látek (nejčastější prohřešek)
- zda v demontovaných svítdlech na zpětný odběr nezůstávají výbojky (výbojky jsou klasifikované jako nebezpečný odpad, musí být uskladněné dle zvláštních požadavků)
- zda jsou havarijní sady v dílnách kompletní a pracovníci proškoleni
- zda společnost má platná všechna potřebná povolení a oprávnění a zda jsou platná i povolení a oprávnění od odběratelů odpadů
- jak pracovníci na plošinách nakládají s demontovanými výbojkami
- jak zachází s plechovkami s barvami v terénu při nátěrech apod.

Kontroly se zaznamenávají do protokolů a nedostatky jsou pravidelně kontrolovány M-EMS.

Systém bych vyhodnotila jako velmi dobře nastavený a funkční. Po úspěšné certifikaci se časem projevilo pouze několik nedostatků, jednalo se většinou o kapacitně nevyhovující nádoby na odpady. Od zavedení certifikace proběhla ve společnosti kontrola z krajské hygienické stanice, dozorový audit a kontrola z certifikačního úřadu. Všechny kontroly proběhly bez problémů a v jejich hlášeních nejsou žádné závažné nedostatky a potvrdily tak dobrou funkčnost systému.

6. Závěr

Celková příprava na certifikaci trvala 6 měsíců. Během této doby byla vytvořena dokumentace EMS, stanoveny pracovní postupy a povinnosti zaměstnanců společnosti zmíněné v kapitole 4.

Při zavádění systému se ukázala jako velmi důležitá neustálá komunikace se zaměstnanci a vedením společnosti. Jen poučení a dobře informovaní zaměstnanci společnosti mohou pomoci vytvořit fungující systém a hlavně ho udržet v chodu. Mnoho požadavků, vyplývajících se zákona se řadovým pracovníkům zdají zbytečná a obtěžující. Toto se jeví jako jeden ze zásadních problémů při zavádění EMS ve firmách. Pokud totiž vedení společnosti není přesvědčeno o důležitosti ochrany životního prostředí, v soukromí považují třídění odpadu za zbytečné, vyjetý olej klidně vylíjí na chalupě k plotu a ojeté pneumatiky pohodí na černé skládce, těžko tito lidé mohou přesvědčit své podřízené o důležitosti zavedených kroků. V takovéto společnosti je pak EMS chápán jako “nutné zlo”, zaměstnanci plní své povinnosti jen ze strachu z postihu a jakmile mají možnost, zásady porušují. Není výjimkou, že vyhodí nebezpečný odpad do běžného komunálního odpadu, protože je to blíž a zítra přeci budou kontejnery vyvážet a nikdo to neudiví. Každý kontrolní systém je v tuto chvíli nedostatečný. Proto je vždy lepší věnovat dostatek času a trpělivosti ke komunikaci se všemi pracovníky a co nejvíce tak eliminovat chyby z neznalosti. Životní prostředí si musíme chránit nejen pro sebe, ale i pro příští generace.

7. Přehled literatury

"Management kvality, environmentu a bezpečnost" Jaromír Veber a kolektiv

"ADR bezpečná doprava nebezpečných věcí po silnici" Vratislav Palkostka

"Dokumentace environmentálního systému managementu" společnosti ELTODO-CITELUM,
s.r.o.

"Zákon o odpadech č. 185/2001 Sb."

" Vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zdravotnictví o hodnocení
nebezpečných vlastností odpadů č. 376/2001 Sb."

8. Přílohy

Bez příloh